لغة البشتو

إدارة أوقاف
صالح عبدالعزيز الراجحي

د لمانځه زده کړه

ليکنه

داکټر/ عبد الله بن احمد الزيد

ژباړه

عبد النافع ژلال

طبع على نفقة إدارة أوقاف
صالح بن عبدالعزيز الراجحي
غفر الله له ولوالديه ولذريته ولجميع المسلمين
www.rajhiawqaf.org

يهدى ولا يباع

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د لمانځه زده کړه

لیکنه

ډاکټر/ عبد الله بن احمد الزید

ژباړه

عبد النافع ژلال

(c) ketabton.com: The Digital Library

ح وزارة الشؤون الإسلامية والأوقاف والدعوة والإرشاد، ١٤٢٤هـ

فهرسة مكتبة الملك فهد الوطنية أثناء النشر

الزيد ، عبد الله

تعليم الصلاة. / عبد الله الزيد .- الرياض، ١٤٢٤هـ.

٦٤ ص ، ١٢ × ١٧ سم

ردمك : ٩-٤٤٣-٢٩-٩٩٦٠

(النص باللغة البشتو)

١- الصلاة أ- العنوان

ديوي ٢٥٢,٢ ١٤٢٤/٥٩١٩

رقم الإيداع : ١٤٢٤/٥٩١٩

ردمك : ٩-٤٤٣-٢٩-٩٩٦٠

(c) ketabton.com: The Digital Library

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

سریزه

الحمد لله وحده، والصلاة والسلام على رسول الله محمد بن عبد الله ﷺ، أما بعد:

له ما څخه څو څو ځلي وغوښتل شو چي دلمانځه په باره کي چي داسلام دوهم رکن دی، یو مختصر او جامع کتاب ولیکم چي دلمانځه په اساسي احکامو باندي مشتمل وي، او نورو ژبو ته دترجمه کولو وړ وي. نو ما تقریباً ټول هغه کتابونه را غونډ* کړل کوم چي دلمانځه په باره کي لیکلي شوي وو، او دا خبره را ته په ډاګه* شوه چي دغه هر کتاب د لمانځه دمختلفو اړخونو* څخه یوه اړخ ته اشاره کړي ده، (مثلا) ځینو کتابونو دلمانځه د اداء کولو طریقه او کیفیت ذکر کړی وو، خو دهغه اهمیت او فضیلت ته به یي اشاره نه وه کړې، او ځینو نورو دهغو اختلافي مسائلو تحقیق کړی وو کوم ته چي یو عام وګړی

(c) ketabton.com: The Digital Library

په لومړۍ مرحله کي اړتيا نلري..

نو ما دا غوره وګڼل* چي دلمانځه هغه مهم مسائل را غونډ کړم چي يو مسلمان ته يي زده کړه او پر ځای کول حتمي او لازمي دي، او دهري مسئلي سره مي دقران او سنت څخه دليل ذکر کړ، اختلافي او اوږده تفصيلي مسائل مي پريښودل، او دلوستونکي دزياتي استفادي لپاره مي داسي طريقه غوره کړه چي هم مختصره او هم ټولو مسائلو ته شامله وي، او نورو ژبو ته يي ژباړه هم آسانه وي.

له الله ﷻ څخه غواړم چي دا کتاب (دلوستونکو* لپاره) ګټور او داستفادي وړ وګرځوي.

إنه سميع مجيب، والله الموفق،،،

ډاکټر/عبد الله بن احمد الزيد

رياض-١٤١٤/١/١هـ

يادونه: دكومي كلمي په خوا كي چي د ستورى (*) نښه ده، هغه كلمه دكتاب په پاى كي په لست كي مرادفه معنا لري، نو دمرادفي معنى لپاره دي نوموړي لست ته مراجعه وشي. (ژباړن)

(c) ketabton.com: The Digital Library

لومړنی خبري

له پیغمبر ﷺ څخه په صحیح حدیث کي راغلي دي چي فرمايي: «بُنِيَ الإِسْلاَمُ عَلَى خَمْسٍ: شَهَادَةِ أَنْ لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللّهِ، وَإِقَامِ الصَّلاَةِ، وَإِيتَاءِ الــزَّكَاةِ، وَصَوْمِ رَمَضَانَ، وَحَجِّ البَيْتِ لِمَنْ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلاً».

تــرجمه: اسلام په پنځو (بنيادونو) باندي جوړ دی: (يدې) اقـرار کول چي بيله الله ﷻ څخه دعبادت وړ او حق معبود* نشـته، او محمـد ﷺ دالله پيغمبر دی، او لمونــځ کــول، او زکــات ورکــول، او روژه نــيول، او دکعبي شـريفي حـج کـول -دهغـه چا لپاره چي هغې ته دتللو وس او توان ولري-.

دا حديث شريف داسلام پـنځه ارکـانو تـه شـامل دی، او هغه دادي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

لومړی رکن: ددې کلمې ویل (لا إله إلا الله محمد رسول الله):

ددې کلمې معنی داده: چې بیله یو الله څخه بل هیڅوك دعبادت وړ او حق معبود نشته. نو (لا إله) دټولو هغو معبودانو (خدایانو) نفي کوي چې بیله الله ﷻ څخه یې عبادت کیږي، او (إلا الله) دهغه الله لپاره چې شریك نلري دعبادت اثبات کوي، الله ﷻ فرمایي: ﴿شَهِدَ اللّهُ أَنَّهُ لاَ إِلَهَ إِلاَّ هُوَ وَالْمَلاَئِكَةُ وَأُوْلُواْ الْعِلْمِ قَآئِمَاً بِالْقِسْطِ لاَ إِلَهَ إِلاَّ هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ﴾ [آل عمران: ١٨]

ترجمه: الله او ملائکو او دعلم خاوندانو پدې شاهدي ادا کړې ده چې بیله الله څخه بل هیڅوك دعبادت وړ او حق معبود* نشته، پداسي حال کي چې (په عدل سره دکائناتو) پالل او تدبیر* (دهغه) په لاس کي دي، نشته بیله الله څخه بل دعبادت وړ معبود*، هغه بنه غالب او بنه حکمت والا دی.

او د (لا إله إلا الله) ویلو، او شاهدي ورکولو کي،

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دريو شيانو سره اقرار كول دي:

لومړی: د الوهيت توحيد:

او هغه دادی چي يواځي الله ﷻ دټولو عبادتونو او بندګۍ مستحق وبلل شي، او په هيڅ ډول دا (عبادتونه) بيله* الله ﷻ څخه دبل چا لپاره ونه شي.

او دا هغه توحيد دی چي ټول مخلوقات دهغه لپاره پيدا شويدي، الله ﷻ فرمايي: ﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالإِنسَ إِلاَّ لِيَعْبُدُونِ﴾ [الذاريات: ٥٦]

ترجمه: او ما پيريان او انسانان ندي پيدا كړي مګر ددي لپاره چي (يواځي*) دوی زما عبادت وكړي.

او دهمدي هدف لپاره الله ﷻ پيغمبران را ليږلي، او كتابونه يې نازل كړي دي، الله ﷻ فرمايي: ﴿وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَّسُولاً أَنِ اعْبُدُواْ اللّهَ وَاجْتَنِبُواْ الطَّاغُوتَ﴾ [النحل: ٣٦]

ترجمه: او په تحقيق سره موږ په هر (پخواني) امت

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې يو پيغمبر ليږلى وو (چې دوى ته امر وکړي پدې) چې تاسو (يواځې*) دالله عبادت وکړئ، او له باطله معبودانو څخه ځان وساتئ.

او شرك دتوحيد ضد دی، نو کله چې دتوحيد معنی دا شوه: چې يواځې ښايي دالله عبادت وشي، نو بيله* الله نه دبل چا په کمه اندازه عبادت کول هم شرك ګڼل کيږي، نو که څوك په خپل اختيار سره بيله الله نه دبل چا هر ډول عبادت وکړي: مثلا دهغه لپاره لمونځ وکړي، يا روژه ونيسي، يا سوال ځني* وکړي، يا نذر ورته ومني، يا کوم څاروی ورته حلال کړي، يا د مړي نه مدد اومرسته وغواړي، او يا داسي نور، نو دا په حقيقت کي* له الله سره شريك نيول دي، او شرك له ټولو نه لويه ګناه ده چې (دمسلمان) ټول نيك اعمال له مينځه* وړي.

دوهم: د ربوبيت توحيد:

او هغه دادی چې انسان پدې اقرار وکړي چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

يواځې* الله ﷻ (د مخلوقاتو) پيدا کونکی، روزي ورکونکی، ژوند ښونکی، مرګ راوستونکی، (د کائناتو) پالونکی، او د اسمانونو او ځمکو څښتن دی. او پدې سره اقرار کول دهغه فطرت (تقاضا) ده په کوم چې الله ﷻ مخلوقات پيدا کړيدي، تردې پورې چې په کومو مشرکينو کښې چې زموږ پيغمبر محمد ﷺ راليږل شوی وو، هغوی هم پدې توحيد اقرار کاوه او ترينه منکر نه وو، الله ﷻ فرمايي: ﴿قُلْ مَن يَرْزُقُكُم مِّنَ السَّمَاء وَالأَرْضِ أَمَّن يَمْلِكُ السَّمْعَ والأَبْصَارَ وَمَن يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيَّتَ مِنَ الْحَيِّ وَمَن يُدَبِّرُ الأَمْرَ فَسَيَقُولُونَ اللّهُ فَقُلْ أَفَلاَ تَتَّقُونَ﴾ [يونس: ۳۱]

ترجمه: (اې پيغمبره مشرکينو ته) ووايه چې څوک تاسو ته له آسمان او ځمکې نه روزي* درکوي؟ او څوک د غوږونو او سترګو مالک دی؟ او څوک ژوندی له مړي نه او مړی له ژوندي څخه راوباسي؟ او څوک

(c) ketabton.com: The Digital Library

د (ټولو) کارونو تدبیر او پالل کوي؟ نو ژر به هغوی ووایي: چې الله (دا ټول کارونه کوي)، نو ورته ووایه چې آیا تاسو (د الله څخه) نه ویریږئ؟.

او له انسانانو نه ډیر کم داسي خلك شته چي د ربوبیت له توحید نه یې په ښکاره انکار کړیدی، او په باطن کي له خپل ځان سره په هغه باندي عقیده لري، خو یواځي* دتکبر او عناد په وجه یې له هغه نه (په ظاهره) انکار کړیدی، لکه څرنګه چي الله ﷻ فرمایي: ﴿وَجَحَدُوا بِهَا وَاسْتَيْقَنَتْهَا أَنفُسُهُمْ ظُلْمًا وَعُلُوًّا﴾ [النمل: ١٤]

ترجمه: او د دغو (آیاتونو څخه) دوی دظلم او سرکشۍ د وجهي انکار وکړ، پداسي حال کي چي زړونو یې په هغه یقین او باور درلود.

دریم: د اسماء (نومونو) او صفاتو توحید:

د اسماء او صفاتو توحید دادی چي دالله په هغو صفاتو ایمان ولرو چي دخپل ځان لپاره یې ثابت

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړي، او يا پيغمبر ﷺ دالله ﷻ لپاره دغه نومونه او صفتونه ثابت کړي وي، او هغه پداسي شکل سره ثابت کړو چي دالله ﷻ دشان او شوکت سره لائق او مناسب وي، بي لدې چي دهغه په کيفيت او څرنګوالي پوه شو، او يا يې بيان کړو، او بيله دي چي هغه دمخلوقاتو له صفاتو سره مشابه او يو شان وګڼو، او يا يې په اصلي معنى کي تغير راولو، او يا ورنه انکار وکړو، الله ﷻ فرمايي: ﴿وَلِلّهِ الأَسْمَاء الْحُسْنَى فَادْعُوهُ بِهَا﴾ [الأعراف: ۱۸۰]

ترجمه: او خاص الله لره ډير ښه او ښايسته نومونه دي، نو (الله ﷻ) په هغو (نومونو) سره وبولئ.

او الله ﷻ فرمايي: ﴿لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ البَصِيرُ﴾ [الشورى: ۱۱]

ترجمه: دالله په شان* او څېر بل هيڅ شی نشته، او هم هغه ښه اوريدونکی او ښه ليدونکی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو په (لا إله إلا الله) ويلو کي ددي (پورتنيو) دريو شيانو اعلان او په هغو اقرار دي، نو هغه څوك چي (لا إله إلا الله) په خوله سره ووايي او په معنى يي پوه شي، او دهغې مطابق عمل وكړي، يعني الله ته شريك پيدا نکړي، او يوائې هغه دعبادت لائق وبولي، نو دا (سړی) حقيقي مسلمان دی، او هغه څوك چي دغه کلمه په خوله سره ووايي، او دهغې مطابق په ظاهره سره عمل وكړي، خو په زړه کي په هغې عقيده ونلري، نو دا (سړی) منافق دی، او هغه څوك چي دغه کلمه په خوله ووايي، او دهغې په خلاف عمل وكړي، نو دا (سړی) کافر دی، که څه هم دا کلمه په وارو* وارو ووايي (بيا هم مسلمان نه بلل کيږي).

او په (محمد رسول الله) باندي شهادت* ويلو معنى داده: چي په هغه دين او رسالت باندي ايمان راوړو کوم چي محمد ﷺ دالله جَلَّ جَلَالُهُ له جانبه موږ ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

راوړی دی، او په کومو چې یې امر کړی دهغه اطاعت وشي، او له کومو شیانو نه چې یې منع کړیده له هغو نه ډډه وکړي شي، او دا چې (دمسلمان) ټول اعمال او عبادتونه به دپیغمبر ﷺ دشریعت او سنت مطابق وي، لکه څرنګه چې الله ﷻ فرمايي: ﴿لَقَدْ جَاءكُمْ رَسُولٌ مِّنْ أَنفُسِكُمْ عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيصٌ عَلَيْكُم بِالْمُؤْمِنِينَ رَؤُوفٌ رَّحِيمٌ﴾ [التوبة: ۱۲۸]

ترجمه: په رښتیا سره (ای مسلمانانو) تاسو ته ستاسو له جنس څخه پیغمبر راغلی دی، چې ډیر سخت او درونډ دی پر ده باندي هغه څه چې تاسو ته تکلیف رسوي، (او) په تاسو باندي ډیر حرصناك دی، (او) پر مومنانو باندي مشفق او مهربان دی.

او فرمايي: ﴿مَّنْ يُطِعِ الرَّسُولَ فَقَدْ أَطَاعَ اللّهَ﴾ [النساء: ۸۰]

ترجمه: څوك چې دپیغمبر ﷺ اطاعت کوي، نو

(c) ketabton.com: The Digital Library

(په حقیقت سره) هغه د الله ﷻ اطاعت کړی دی.

او فرمايي: ﴿وَأَطِيعُواْ اللّهَ وَالرَّسُولَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ﴾ [آل عمران: ١٣٢]

ترجمه: او د الله او د (هغه) د پيغمبر اطاعت وکړئ (حکم ومنئ)، ددې لپاره چي په تاسو رحم وشي.

او فرمايي: ﴿مُّحَمَّدٌ رَّسُولُ اللَّهِ وَالَّذِينَ مَعَهُ أَشِدَّاءُ عَلَى الْكُفَّارِ رُحَمَاءُ بَيْنَهُمْ﴾ [الفتح: ٢٩]

ترجمه: محمد د الله ﷻ پيغمبر دی، او هغه کسان (صحابهٔ کرام) چي له ده سره دي (هغوی) پر کفارو سختګير، او په خپلو مينځونو کي مهربان او زړه سواندي دي.

دوهم او دريم رکن: لمونځ کول، او زکات ورکول:

الله ﷻ فرمايي: ﴿وَمَا أُمِرُوا إِلاَّ لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ حُنَفَاء وَيُقِيمُوا الصَّلاةَ وَيُؤْتُوا الزَّكَاةَ

(c) ketabton.com: The Digital Library

﴿وَذَلِكَ دِينُ الْقَيِّمَةِ﴾ [البينة: ٥]

ترجمه: او دوی ته امر ندی کړي شوی مګر پدي (خبره) چي يواځي دالله ﷻ عبادت وکړي، پداسي حال کي چي عبادت به يي خاص (الله) لره وي، او له باطل نه به حق ته راګرځېدونکی او مايل وي، او لمونځ دي اداء کړي، او زکات دي ورکړي، او همدا (امر کړي شوي کارونه) محکم* او کلك دين دی.

او فرمايي: ﴿وَأَقِيمُواْ الصَّلاَةَ وَآتُواْ الزَّكَاةَ وَارْكَعُواْ مَعَ الرَّاكِعِينَ﴾ [البقرة: ٤٣]

ترجمه: او لمونځ بنه اداء کړئ، او زکات ورکړئ، او له رکوع کونکو سره رکوع وکړئ (يعني له لمونځ کونکو سره لمونځ وکړئ).

او لمونځ هغه رکن دی چي موږ به په راتلونکو صفحو کي دهغه احکام بيان کړو.

او زکات هغه (معينه اندازه مال) دی چي د

(c) ketabton.com: The Digital Library

مالدارو خلکو* د مالونو څخه اخیستل کیږي او فقیرانو او نورو د زکات مستحقو کسانو ته ورکول کیږي، او هغه داسلام دارکانو څخه یو لوی رکن دی، چي په هغه سره اجتماعي لاسنیونه* او دافرادو په مینځ کي یو له بل سره مرسته او تعاون کول مینځ ته راځي، او پدي شکل سره یې فقیر او محتاج لره په مالدار سړي باندي دا حق ګرځولی دی چي بیله کوم احسان او منت نه (ورته زکات ورکړي).

څلورم رکن: د رمضان دمیاشتي روژه:

الله ﷻ فرمایي: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُواْ كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ﴾ [البقرة: ۱۸۳]

ترجمه: اې مومنانو په تاسو باندي روژه فرض کړې شویده، لکه څنګه چي په هغو کسانو فرض کړې شوې وه چي له تاسو نه مخکي وه (یعني پر مخکیني امتونو باندي)، تر څو (له الله نه) وویریږئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځم رکن: حج کول دهغه چا لپاره چي د تلو راتلو طاقت* او قدرت يي ولري:

الله ﷻ فرمايي: ﴿وَلِلّه عَلَى النَّاسِ حِجُّ الْبَيْتِ مَنِ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلاً وَمَن كَفَرَ فَإِنَّ الله غَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ﴾ [آل عمران: ۹۷]

ترجمه: او الله تعالی لره پر خلکو* باندي دبيت الله حج کول (فرض) دي دهغه چا لپاره چي هغې ته دتلو راتلو طاقت* او قدرت ولري، او څوك چي کافر شو (ويې نه مانه دغه حکم) نو بيشکه الله د ټول عالم نه بې پرواه دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلمانځه اهميت*

له مخکينيو خبرو څخه څرګنده* شوه چي لمونځ په اسلام کي لوى ارزښت* او مقام لري، او هغه داسلام دارکانو څخه دوهم داسي رکن دى چي بيله هغه داداء کولو نه (دچا) اسلام نشي صحيح کيداى، او د لمانځه په باره کي سستي او بي پروايي کول دمنافقينو له صفاتو څخه شميرل کيږي، او (په مکمل ډول سره) پريښودل يي کفر او ګمراهي ده، چي په هغه سره انسان داسلام له دايري نه وزي، لکه څنګه چي پيغمبر ﷺ په صحيح حديث کي فرمايي: «بَيْنَ الرَّجُلِ وَبَيْنَ الْكُفْرِ وَالشِّرْكِ تَرْكُ الصَّلاةِ».

ترجمه: دسړي او د کفر او شرك په مينځ کي (جلاکونکى حد) دلمانځه پريښودل دي. او فرمايي: «الْعَهْدُ الَّذِي بَيْنَنَا وَبَيْنَهُمْ الصَّلاةُ، فَمَنْ تَرَكَهَا فَقَدْ كَفَرَ»،

ترجمه: کوم عهد او پيمان چي زموږ او ددوى

(c) ketabton.com: The Digital Library

(کافرانو) تر مینځ دی هغه لمونځ دی، چا چي هغه پریښود نو په ربښتیا سره هغه کافر دی. (دا حدیث ترمذي روایت کړیدی، او هغه یې حَسَن بللی دی).

لمونځ داسلام بنیاد او اساس دی، او هغه دالله ﷻ او بنده په مینځ کي رابطه ده، لکه څنګه چي پیغمبر ﷺ په صحیح حدیث کي فرمایي: «إِنَّ أَحَدَكُمْ إِذَا صَلَّى يُنَاجِيْ رَبَّهُ».

ترجمه: کله چي له تاسو نه یو تن لمونځ کوي نو هغه دخپل خدای سره راز او نیاز* کوي. او لمونځ دالله ﷻ سره دبنده دمحبت لرلو، او دهغه دنعمتونو دقدر کولو علامه او نښانه ده، او ددې وجي نه چي لمونځ لوی ارزښت او فضیلت لري، نو ځکه خو له تولو نه اولینه فریضه ده چي پر پیغمبر ﷺ باندي فرض شویده، او لمونځ پدي امت باندي دمعراج په شپه په اسمان کي فرض شوی دی، او چي کله له پیغمبر ﷺ نه پوښتنه* وشوه چي له تولو نه غوره*

(c) ketabton.com: The Digital Library

عمل کوم دی؟ هغه وفرمایل: «الصَّلاةُ عَلَى وَقْتِهَا»، یعنې: لمونځ کول په خپل وقت کې. (دا حدیث بخاري او مسلم روایت کړی دی).

او الله ﷻ لمونځ دګناهونو دپاکیدلو سبب ګرځولی دی، پیغمبر ﷺ فرمایلي دي: «أَرَأَيْتُمْ لَوْ أَنَّ نَهْراً بِبَابِ أَحَدِكُمْ يَغْتَسِلُ مِنْهُ كُلَّ يَوْمٍ خَمْسَ مَرَّات، هَلْ يَبْقَى مِنْ دَرَنِه شَيْءٌ؟» قَالُوا: لا يَبْقَى مِنْ دَرَنِه شَيْءٌ، قَال: «فَذَلِكَ مَثَلُ الصَّلَوات الْخَمْسِ يَمْحُو اللهُ بِهِنَّ الْخَطَايَا»؟

ترجمه: آیا تاسو ته معلومه ده که له تاسو نه دیو کس دکور ددروازې مخې ته یوه ویاله* وي او هره ورځ په هغه کې پنځه ځله ولامبي*، نو ایا دده (په بدن) کې به څه خیري* پاتې شي؟ (صحابه وو ﷺ) وویل: نه، هیڅ خیري* به پاتې نشي، (پیغمبر ﷺ) وفرمایل: نو دا (په ورځ کې) دپنځو لمونځونو مثال دی، چې الله ﷻ دهغه په وجه (دلمونځ کونکي) ګناهونه بخښي. (دا

(c) ketabton.com: The Digital Library

حديث بخاري او مسلم روايت کړيدی).

او په حديث کي له پيغمبر ﷺ نه راغلي دي: چي هغه کله لدي دنيا نه رحلت کاوه، اخيري وصيت او اخيرنۍ خبره يي داوه: «چي دلمانځه په باره کي، او دهغو (مريانو*) په باره کي چي ستاسو تر لاس لاندي دي، له الله نه وويريږئ». (دا حديث احمد او نسائي او ابن ماجه روايت کړی دی).

الله ﷻ په قرآن کريم کي دلمانځه او لمونځ کونکو ډير لوی فضيلت او شرف ذکر کړی دی، له ټولو طاعتونو او عبادتونو نه يې دلمانځه زياته يادونه کړيده، او دهغه په باره کي يي خصوصي توصيه کړيده، الله ﷻ فرمايي: ﴿حَافِظُواْ عَلَى الصَّلَوَاتِ والصَّلاَةِ الْوُسْطَى وَقُومُواْ لِلّهِ قَانِتِينَ﴾ [البقرة: ۲۳۸]

ترجمه: پر (ټولو) لمونځونو باندي محافظت وکړی، او (په خاصه توګه) په مينځني (مازديګر) لمونځ باندي، او (په لمانځه کي) الله ته په ويره (او

(c) ketabton.com: The Digital Library

ادب) سره ودرېږي.

او فرمايي: ﴿وَأَقِــمِ الصَّــلاَةَ إِنَّ الصَّلاَةَ تَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاء وَالْمُنكَرِ﴾ [العنكبوت: ٤٥]

تـرجمه: او لمونـځ بنـه اداء کـړی، پـه رښتـيا سـره لمونـځ (انسـان) لـه بي حـيايي او بـدو کارونو څخه منع کوي.

او فرمايي: ﴿يَــا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُواْ اسْتَعِينُواْ بِالصَّبْرِ وَالصَّلاَةِ إِنَّ اللّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ﴾ [البقرة: ١٥٣]

تـرجمه: اى مومـنانو (لـه الله نـه) پـه صـبر او لمونـځ کولـو سره مدد وغواړی، په رښتيا سره چي الله له صبر کونکو سره دی.

او فرمايـي: ﴿إِنَّ الصَّلاَةَ كَانَتْ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ كِتَابًا مَّوْقُوتًا﴾ [النساء: ١٠٣]

ترجمه: پـه تحقـيق سـره لمونـځ پـر مومـنانو بـاندي معين او ټاکلی وخت کي فرض دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

الله جَلَّ جَلَالُهُ دهغه چا لپاره چي لمونځ نکوي (سخت) عذاب واجب کړی دی، الله جَلَّ جَلَالُهُ فرمايي: ﴿فَخَلَفَ مِن بَعْدِهِمْ خَلْفٌ أَضَاعُوا الصَّلَاةَ وَاتَّبَعُوا الشَّهَوَاتِ فَسَوْفَ يَلْقَوْنَ غَيًّا﴾ [مريم: ٥٩]

ترجمه: نو وروسته لدوی نه داسي خليفګان* راغلل چي لمونځ يي ضايع کړ (او نه يي اداء کاوه) او په شهوتونو پسي لاړل، نو دوی به (ژر) له بد عاقبت سره (په دوږخ کي) مخامخ شي.

او الله جَلَّ جَلَالُهُ په خپل مبارك کتاب (قران) کي ددي خبري بيان کړيدی چي دمجرمانو او ګنهګارانو ودوږخ* ته دداخليدلو اولين سبب دلمانځه پريښودل دي، هغه فرمايي: ﴿مَا سَلَكَكُمْ فِي سَقَرَ * قَالُوا لَمْ نَكُ مِنَ الْمُصَلِّينَ﴾ [المدثر: ٤٢-٤٣]

ترجمه: (له دوږخيانو* نه به پوښتنه وشي چي) کوم شي تاسو دوږخ ته داخل کړی؟ هغوی به ووايي: چي

(c) ketabton.com: The Digital Library

موږ له لمونځ کونکو څخه نه وو (نو ځکه دوږخ ته راوستل شوي يو).

او پيغمبر ﷺ فرمايلي دي چي څوك دسهار* او مازديګر* لمونځ وکړي نو هغه به جنت ته لاړ شي، لکه څنګه چي په صحيح حديث کي راغلي دي: «مَنْ صَلَّى البَرْدَينِ دَخَلَ الْجَنَّةَ».

ترجمه: څوك چي دسهار او مازديګر لمونځ وکړي، جنت ته به لاړ شي.

لمونځ په ټولو اسماني اديانو کي يو عام او ښکاره عبادت دی، چي معنی او مفهوم يي دادی چي (مسلمان) يواځي هغه الله ته تسليم شي او کامل اطاعت يي وکړي -چي هيڅ شريك او ساری* نلري- ، او لمونځ انسانانو ته دتقوی، انکسار، الله ته رجوع کولو، صبر، جهاد، او توکل کولو تربيه* ور کوي، او دا هغه ظاهري عبادت دی چي دلمونځ کونکي په ايمان، او دالله رب العالمين په بندګۍ کي دهغه په

(c) ketabton.com: The Digital Library

رېښتنولۍ او صداقت دلالت کوي.

نو پر هر مسلمان باندي فرض دي چي په دوامدار شکل سره لمونځونه په خپلو وختونو کي په هغه طريقه سره اداء کړي چي الله ﷻ مشروع کړيده، تر څو پدي توګه دالله ﷻ او د پيغمبر ﷺ اطاعت پر ځاى کړي، او دهغه له غضب او دردونکي عذاب څخه ځان وژغوري*.

(c) ketabton.com: The Digital Library

طهارت یا دلمانځه لپاره پاکوالی

دا طهارت دبدن*، جامو، او دلمانځه دځای پاك ساتلو ته شامل دی.

* دبدن پاکوالی په دوو شیانو سره کیږي:

لومړی: غُسل (ځان مینځل):

چې دجنابت*، حیض، او نفاس نه وروسته کیږي، پداسې شکل سره چې ټول بدن او ویښتان* په اوبو سره دپاکوالي په نیت ومینځي*.

دوهم: اودس کول:

الله ﷻ فرمايي: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُواْ إِذَا قُمْتُمْ إِلَى الصَّلاةِ فاغْسِلُواْ وُجُوهَكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ إِلَى الْمَرَافِقِ وَامْسَحُواْ بِرُؤُوسِكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ إِلَى الْكَعْبَينِ﴾ [المائدة: ٦]

ترجمه: اې مومنانو کله چې لمانځه ته دولاړیدلو (نیت او اراده) وکړی، نو خپل مخونه، او لاسونه تر څنګلو* پوري ومینځئ، او پر خپلو سرونو باندي

(c) ketabton.com: The Digital Library

مسح وکړئ، او خپلې پښې* تر بجلکو* (پنډیو) پورې (ومینځئ).

نو دا مبارك ایت په هغو شیانو مشتمل دی دکومو چې مراعات په اودس کولو کې واجب دی، او هغه شیان دادي:

۱- دمخ مینځل دخولې او پوزې ته اوبو اچولو په شمول.

۲- تر څنګلو پورې دلاسونو مینځل*.

۳- دغوږونو په شمول دټول سر مسح کول.

۴- تر بجلکو* پورې دپښو مینځل.

* او دجامو او ځای پاکوالی دادی چې له مردارۍ او نجاست (ګندګۍ) نه لکه: تشې بولې*، ډکې بولې* او نورو نجاستونو (ګندګیو) څخه پاك وساتل شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تیمم وهل

له هغو اسانتیاوو او سهولتونو څخه چي الله ﷻ مسلمانانو ته وربه برخه کړیدي، یو هم دادی چي داوبو دنشتوالي په وخت یا په هغه صورت کي چي داوبو استعمالول انسان ته ضرر ولري، هغه ته یي تیمم وهل روا کړیدی. (دتیمم طریقه) پداسي شکل سره ده چي لاسونه به په ځمکه باندي ووهي او بیا په هغو سره خپل مخ او دواړه لاسونه مسح کړي.

الله ﷻ فرمايي: ﴿فَلَمْ تَجِدُواْ مَاء فَتَيَمَّمُواْ صَعِيدًا طَيِّبًا فَامْسَحُواْ بِوُجُوهِكُمْ وَأَيْدِيكُم مِّنْهُ﴾ [المائدة: ٦]

ترجمه: (که مو چیري اودس یا غسل کولو ته ضرورت شو) او بیا مو اوبه ونه موندلي* نو په پاکه خاوره سره تیمم وکړی، (یعني دواړه لاسونه په ځمکه ووهی) او خپل مخونه او لاسونه په هغه سره مسح کړی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

عمار رضي الله عنه وايي: پيغمبر ﷺ زه په يو کار پسي واستولم، نو ماته جنابت* پيښ شو، او اوبه مي پيدا نکړي، نو (دپاکوالي لپاره) په خاورو کي داسي ولغړيدم* لکه څنګه چي يو حيوان لغړي (او بيا مي لمونځ وکړی)، او بيا پيغمبر ﷺ ته راغلم او قصه مي ورته بيان کړه، نو ويي فرمايل: «إِنَّمَا يَكْفِيكَ أَنْ تَقُولَ بِيَدَيْكَ هَكَذَا» ثُمَّ ضَرَبَ بِيَدَيْهِ الأَرْضَ ضَرْبَةً وَاحِدَةً، ثُمَّ مَسَحَ الشِّمَالَ عَلَى اليَمِينِ، وَظَاهِرَ كَفَّيْهِ وَوَجْهِهِ.

ترجمه: تا ته دا کافي وه چي لاسونه دي داسي په (ځمکه) وهلي وای، او بيا يي لاسونه يو ځل په ځمکه ووهل، او بيا يي په چپ (لاس) سره ښی (لاس)، او دلاسونو پنجې او خپل مخ مسح کړی. (دا حديث بخاري او مسلم روايت کړيدی).

(c) ketabton.com: The Digital Library

فرض لمونځونه

اسلام پر هر مسلمان باندي په یوه ورځ او شپه کي پـنځه لمونځونـه فـرض کړیـدي، او هغـه: دسـهار، غرمي، مازدیګر، ماښام، او ماسخوتن لمونځونه دي.

۱- دسهار لمونځ:

او هغـه دوه رکعـته دی، او وخـت یـي له دوهمـي سپیدي* (هغـه پـراخه روښنایـي چـي دشـپي لخـوا پـه مشرق کي وي) راختلو څخه تر لمر ختلو پوري دی.

۲- دغرمي لمونځ:

او هغـه څلـور رکعـته دی، او وخـت یـي دآسمـان له مینځ نـه دلمر له زوال څخـه شروع بـیا تـر هغـه پـوري دوام لري چي دهر شي سیوری یو برابر* شي، بیله هغه سیوري نه چي دزوال په وخت کي وي.

۳- دمازدیګر لمونځ:

او هغـه څلـور رکعـته دی، وخت یي دغرمي دوخت

(c) ketabton.com: The Digital Library

له وتلو نه شروع کیږي تر هغه پوري چي دهر شی سیوری دوه برابره شي، بیله هغه سیوري نه چي دزوال په وخت کي وي، او دضرورت وخت یي دلمر تر لویدلو پوري دی.

۴- دمابنام لمونځ:

او هغه دري رکعته دی، او وخت یي دلمر لویدلو* نه تر سره شفق* ورکیدلو پوري دی.

۵- دماسخوتن لمونځ:

او هغه څور رکعته دی، وخت یي دمابنام دوخت له ختمیدلو نه وروسته بیا دشپي تر دریمي حصي او یا اولي نیمایي حصې پوری دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلمانځه اداء کولو طریقه

وروسته لدي نه چي بدن او دلمانځه ځای په تیر شوي کیفیت سره پاك شي، او مسلمان دلمانځه دوخت له داخلیدلو څخه مطمئن شي، نو قبلې (په مکه مکرمه کي بیت الله شریف) ته دي مخ کړي پداسي حال کي چي کوم فرضي او یا نفلي لمونځ کول غواړي، دهغه اراده او نیت به په زړه کي کوي، او بیا به لاندي افعال په ځای کوي:

۱- اول تکبیر (تکبیر تحریمه) «الله اکبر» به وايي، پداسي حال کي چي دسجدي ځای ته به ګوري.

۲- دتکبیر ویلو په وخت کي به خپل لاسونه داوږو برابر او یا دغوږونو دبرابرۍ په اندازه پورته کوي.

۳- د«الله اکبر» وروسته دغه دوعا لوستل سنت ده: «سُـــبْحَانَكَ اللّٰهُمَّ وَبِحَمْدِكَ، وَتَبَارَكَ اسْمُكَ، وَتَعَالَى

(c) ketabton.com: The Digital Library

جَـــدُّكَ، وَلاَ إِلَهَ غَيْرُكَ»[۱]، او كه وغواړي دا دوعا دي ووايي: «اللَّهُمَّ بَاعِدْ بَيْنِي وَبَيْنَ خَطَايَايَ كَمَا بَاعَدْتَّ بَيْنَ الْمَشْـــرِقِ وَالْمَغْرِبِ، اللَّهُمَّ نَقِّنِي مِنْ خَطَايَايَ كَمَا يُنَقَّى الـــثَّوْبُ الأَبْيَضُ مِنَ الدَّنَسِ، اللَّهُمَّ اغْسِلْنِي مِنْ خَطَايَايَ بِالْمَاءِ وَالثَّلْجِ وَالْبَرَدِ»[۲].

۴- بيا به وايي «أَعُـــوذُ بَاللهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ، بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ»[۳]، او بيا به «الحمد لله» لولي:

---

(۱) ترجمه: الهي! تا په پاکي سره يادوم او ستا پوره ستاينه كوم، او مبارك دى نوم ستا، او اوچت دى شان او شوكت ستا، او بيله تا نه بل څوك د عبادت وړ نشته.

(۲) ترجمه: الهي! زما او زما د ګناهونو تر مينځ دومره لري والى راولې، لكه څنګه چي دي د مشرق او مغرب په مينځ كي لري والى راوستى دى، الهي! ما له خپلو ګناهونو نه داسي پاك كړې لكه څنګه چي سپينه جامه له خيرو نه پاكه كړي شي، الهي! ما له ګناهونو نه په واوره، او اوبو، او ږلۍ سره ووينځې.

(۳) ترجمه: په الله سره د رټل شوي شيطان څخه پناه غواړم، په نامه د الله چي =

(c) ketabton.com: The Digital Library

﴿الْحَمْـــدُ للّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ * الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ * مَالِكِ يَــوْمِ الدِّينِ * إِيَّاكَ نَعْبُدُ وإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ * اهدِنَا الصِّرَاطَ المُســـتَقِيمَ * صِـــرَاطَ الَّذِينَ أَنعَمتَ عَلَيهِمْ غَيرِ المَغضُوبِ عَلَـــيهِمْ وَلاَ الضَّـــالِّينَ﴾[(١)]، او لـدي وروسته به «آمين» وايي.

٥- بـيا بـه لـه قـرآن کـريم نـه هغـه سـورت او يـا هغـه آيـتونه لولـي چـي پـه ياد يي وي او ورته اسانه وي، لکه دا ســـورت: ﴿إِذَا جَاء نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ * وَرَأَيْتَ النَّاسَ يَدْخُلُـــونَ فِـــي دِيـــنِ اللَّهِ أَفْوَاجًا * فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ

ډېر زيات مهربان او پوره رحم لرونکی دی شروع کوم.

(١) تـرجمه: ټولـي غـوره سـتاينې يواځـي الله تعـالى لـره دي چـي دټـول عـالم پـالونکی دی. ډېر زيـات مهربان او پـوره رحـم لـرونکی دی. دجزاء دورځي خـاوند دی. يواځي سـتا عبادت کوو او يواځي له تا ځخه مرسته غواړو. مونـږ تـه سمه لـياره وښيـنه. دهغـو کسـانو لـياره چـي تـا پـر هغـوی بـاندي انعـام کـړی دی، نـه دهغـو کسـانو لـيـاره چـي ورباندي غضب کـړې شوی، او نه دګمراهانو لـياره.

(c) ketabton.com: The Digital Library

وَاسْـــتَغْفِرْهُ إِنَّهُ كَانَ تَوَّابًا﴾[١]، او يا دقرآن كريم بل كوم سورت.

۶- بيا به لدې نه وروسته د «اللهُ أَكْبَر»[٢] په ويلو سره ركوع كوي، پداسي حال كي چي ملا* به يي سيده او برابره وي، او لاسونه به يي پر ځنګنونو* ايښي وي، او «سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيم»[٣] به وايي، او دري ځلي* او يا له هغه نه زيات ويل يې سنت دي.

۷- بيا به د «سَمِعَ اللهُ لِمَنْ حَمِدَهُ»[٤] په ويلو سره له

---

(١) ترجمه: كله چي دالله مرسته او برياليتوب رارسيږي. او ووينې چي خلك جوپې جوپې د الله په دين كي ننوځي. نو خپل پروردګار په پاكۍ ياد كړه، او له هغه څخه بخښنه وغواړه، بيشكه چي هغه ډير دتوبې قبلوونكى دى.

(٢) ترجمه: الله ډير لوى دى.

(٣) ترجمه: پاك دى ځما لوى پروردګار.

(٤) ترجمه: قبول كړه الله (حمد او ثنا) د هغه چا چي د هغه حمد او ثنا يې وويل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رکوع څخه سر پورته کوي، که امام وي او که یوازي ځانته وي، او له دریدلو وروسته به «رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْدُ، حَمْداً كَثِيراً طَيِّباً مُبَارَكاً فِيهِ، مِلْءَ السَّمَاوَاتِ وَمِلْءَ الأَرْضِ، وَمِلْءَ مَا بَيْنَهُمَا، وَمِلْءَ مَا شِئْتَ مِنْ شَيْءٍ بَعْدُ» (١) وايي.

او که مقتدي وو، نو دپورته کیدو په وخت کي به «رَبَّنا وَلَكَ الحمدُ...» تر آخره پوري وايي.

٨- بیا به د «الله أكبر» په ویلو سره سجدي ته ولاړ شي، پداسي حال کي چي متان* (یا څنګلي) به یي له بغلونو څخه، او ورنونه* به یي له لینګو* څخه لیري وي، او سجده به پر اوو اندامونو* باندي کوي: تندی

(١) ترجمه: اې زمونږ پروردګاره! تا لره ټوله غوره ستاینه ده، ستاینه ډیره زیاته، پاکه، او مبارکه، د آسمانونو او ځمکي او د هغوی تر مینځ د مخلوقاتو د ډکوالي په اندازه، او په اندازه د ډکوالي د هغه شیانو چي تا وروسته غوښتي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لـه پـوزي سره، دواړه وُرغوي*، ځنګنونه، دپښو دګوتو شاوي، او «سُـبحانَ ربيَ الأعلى»(۱) به دري واره او يا زيات وايي، او چي کومـه دوعـا يي خوښه وي هغه به زياته لولي.

۹- بـيا به د «الله اکبر» په ويلو سره له سجدي څخه سر راپورتـه کـوي، او پر چـپه پښه به کښيني، او ښى* پښـه بـه دَرَوي*، او لاسـونه بـه پـر ورنونـو او ځنګـنونو باندي ايږدي، او «رَبِّ اغْفِـرْ لِـي وَارْحَمْنِي وَعَافِنِي وَارْزُقْنِي وَاهْدِنِي وَاجْبُرْنِي»(۲) به وايي.

۱۰- بـيا به د «الله اکبر» په ويلو سره دوهمه سجده کوي، پـه کـوم ترتيب سره چي يي لومړى سجده وکړه،

---

(۱) ترجمه: پاك دى ځما لوى پروردګار.

(۲) ترجمه: الهي! ما تـه بخښنـه وکړې، او پـه ما رحم وکړې، او ما ته عافيت راکړې، او روزي را تـه راکړې، او هدايت را ته وکړې، او نقصان مي پوره کړې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

او پدي ډول سره يې يو رکعت پوره او بشپړ شو.

۱۱- بيا به د «الله اکبر» په ويلو سره دوهم رکعت ته پورته کيږي.

۱۲- بيا به «الحمد لله..» تر آخره پوري وايي، بيا به دقرآن کريم يو سورت وربسي وايي، بيا به رکوع ته ځي، بيا به له رکوع څخه راپورته کيږي، بيا به دوه سجدي کوي، په هماغه ترتيب سره لکه څرنګه چي يې په لومړي رکعت کي وکړ.

۱۳- وروسته لدې نه چي ددوهمي سجدې څخه سر را پورته کړي هماغسي به کښيني لکه څرنګه چي ددوو سجدو په مينځ کي کښيناستلی* وو، بيا به «التَّحِيَّاتُ للهِ وَالصَّلَوَاتُ وَالطَّيِّبَاتُ، السَّلامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللهِ وَبَرَكَاتُهُ، السَّلامُ عَلَينا وَعَلَى عِبَادِ اللهِ الصَّالِحِينَ، أَشْهَدُ أَنْ لاَّ إِلَهَ إِلاَّ اللهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّداً عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ»[1] ووايي.

---

(۱) ترجمه: ژبني او بدني او مالي عبادتونه ټول الله لره دي، سلام او د الله =

(c) ketabton.com: The Digital Library

که چیرې لمونځ دوه رکعتیز وو لکه د سهار، جمعې، او یا اختر لمونځ نو تر اخره به ناست وي او د «التحیات..» وروسته به «اللّٰهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ، كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ، إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ، وَبَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ، كَمَا بَارَكْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ، إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ»[1] ووايي، او له څلورو شیانو څخه به پناه غواړي او داسې به وايي: «اللّٰهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ

رحمت او برکتونه دي وي پر تا اې پیغمبره! سلام دي وي پر مونږ او د الله پر نیکو بندګانو، زه شاهدي ورکوم چې بیله الله نه بل د عبادت وړ معبود* نشته، او شاهدي ورکوم چې محمد د الله بنده او پیغمبر دی.

(۱) ترجمه: الهي! پر محمد او د محمد پر اهل وعیال درود ولیږه، لکه څنګه چې دي پر ابراهیم ﷺ او د ابراهیم ﷺ پر اهل و عیال درود لیږلی دی، په رښتیا سره ته ستایلی شوی، د لویي خاوند یې، او برکت نازل کړه پر محمد او د هغه پر اهل وعیال باندي، لکه څنګه چې دي برکت نازل کړی دی پر ابراهیم ﷺ او د هغه پر اهل وعیال باندي، په رښتیا سره ته ستایل شوی، د لویي خاوند یې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

عَــذَابِ جَهــنَّمَ، وَمِــنْ عَذَابِ الْقَبْرِ، وَمِنْ فِتْنَةِ الْمَحْيَا وَالْمَمَــاتِ، وِمِنْ شَرِّ فِتْنَةِ الْمَسِيحِ الدَّجَّالِ»[۱]، او بیا بـه دخپـل ځـان لـپاره ددنـیا او اخرت دخير غوښتلو دوعـا کـوي، او دا (دوعاګانــي او اذکـار) پـه فرضـي او نفلـي لمونځونو دواړو کي ویل کیږي.

بـيا بـه پـه «السَّلامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللهِ»[۲] ویلو سره ښـي طرف ته سلام ګرځوي، او بيا به په «السَّلامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللهِ» ویلو سره چپ طرف ته سلام ګرځوي.

او کـه لمونځ دري رکعتيز وي لکه دماښام لمونځ، او يـا څلـور رکعتـيز وي لکـه دغرمـي، مازديګـر، او ماســخوتن لمونځونــه، نــو د لومــړی ناســتي له

---

(۱) ترجمه: الهي! زه په تا سره پناه غواړم د دوزخ له عذاب څخه، او د قبر له عذاب څخه، او د ژوند او مرګ له فتنو څخه، او د مسيح دجال د فتنې د شر څخه.

(۲) ترجمه: سلام (سلامتيا) او دالله رحمت دي وي پر تاسي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

«التحـــيات..» نـه وروسـتـه بـه «الله اکبر» ووايـي او وبـه دريـږي، او بـيا بـه «الحمد لله..» يوازي ووايي: او بيا به رکوع او سجده وکړي، لکه څرنګه چي يي په اولو دوو رکعـتونو کـي وکـړه، بـيا به پـه همـدا ډول سره څلـورم رکعت کـوي، ليکـن له سجدي نه وروسته به د «تَوَرُّك» پـه شـکل کښيـنـي، او هغـه داده چـي ښي پښـه ودَرَوي، او چـپه پښـه بـه تـر هغـه لانـدي کښيـږدي، او کوناټي به پـر ځمکـه کښـيـږدي، او بـيـا بـه «التحـــيات..» ووايـي، دمابنـام پـه دريـم رکعـت کـي، او دغرمـي، مازديګر او ماسخوتن په څلورم رکعت کي، او بيا به پر پيغمبر ﷺ باندي درود «الـــلهمَّ صَلِّ..» وايـي، او کـه وغـواړي نو دوعـا دي وکـړي، او بـيا بـه ښـي او چـپ طرف ته سلام وګرځوي لکه څرنګه چي مخکـي بيان وشو.

او پدي ترتيب سره يي لمونځ پوره او بشپړ شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د جماعت* لمونځ

دجماعت لمونځ په يوازي لمونځ باندي اوويشت درجي زيات فضيلت او غوره والى لري، لکه څرنګه چي له ابن عمر رضي الله عنهما څخه په بخاري کي روايت دى چي پيغمبر ﷺ فرمايي: «لقد هممْتُ أن آمرَ بالصلاةِ فتُقامَ ثم أُخالفَ إلى قومٍ في منازلِهم لا يشهدونَ الصلاةَ في جماعةٍ فأُحرقَها عليهم».

ترجمه: په رښتيا سره چي ما اراده وکړه چي امر وکړم چي لمونځ ودرول شي (اقامت وويل شي)، اوبيا زه دهغو کسانو کورونو ته لاړ شم چي دجماعت لمونځ ته نه راځي، او (کورونه يي) ورباندي وسوځوم. (دا حديث بخاري او مسلم روايت کړى دى).

نو که چيري دجماعت لمونځ پريښودل لويه ګناه نه واى، پيغمبر ﷺ به دوى دکورونو په سوځولو سره نه تهديد* کولاى. او الله جلاله فرمايي: ﴿وَأَقِيمُواْ الصَّلاَةَ

(c) ketabton.com: The Digital Library

وَآتُواْ الزَّكَاةَ وَارْكَعُواْ مَعَ الرَّاكِعِينَ﴾ [بقرة: ٤٣]

ترجمه: او لمونځ بنه اداء کړئ، او زکات ورکړئ، او له رکوع کونکو سره رکوع وکړئ (يعني له لمونځ کونکو سره لمونځ وکړئ).

(c) ketabton.com: The Digital Library

دجُمعې لمونځ

اسلام همیشه یووالی او وحدت خوښوي او هغه ته (خلګ) رابولي*، او اختلاف بد ګڼي او له هغه نه کرکه او نفرت کوي، او هیڅ داسي کار نشته چي دمسلمانانو په مینځ کي دیووالي او وحدت درامینځ ته کیدو په لاره کي مثبت رول* ولري، او اسلام (مسلمانان) هغه ته دعوت او تشویق کړي نه وي، او په هغه سره یې امر نه وي کړی.

دجمعې ورځ دمسلمانانو لپاره داختر ورځ ده، چي په هغې کي دالله ﷻ یادونه او تعظیم کوي، او ددنیا له کارونو او مصروفیتونو نه لیري په مسجدونو کي راغونډیږي، ترڅو دالله ﷻ درضا لپاره دهغه له فرائضو څخه یوه مهمه فریضه او وجیبه* په ځای کړي، او دخطیبانو او عالمانو هغه لاربنودونو او ارشاداتو ته غوږ کښیږدي، کوم چي په خطبه کي یي

(c) ketabton.com: The Digital Library

وړاندي کوي، او خطبه هغه اوونيز (هفته وار) درس دی چي خطيب دهغي پواسطې سره اوريدونكي دالله ﷻ توحيد ته رابولي*، او هغوی ته نوی ژوند وركوي، او دالله او پيغمبر ﷺ محبت او اطاعت ته چمتووالی يې په زړونو كي بيا تازه كوي، الله ﷻ فرمايي: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نُودِي لِلصَّلَاةِ مِن يَوْمِ الْجُمُعَةِ فَاسْعَوْا إِلَى ذِكْرِ اللَّهِ وَذَرُوا الْبَيْعَ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنتُمْ تَعْلَمُونَ ۞ فَإِذَا قُضِيَتِ الصَّلَاةُ فَانتَشِرُوا فِي الْأَرْضِ وَابْتَغُوا مِن فَضْلِ اللَّهِ وَاذْكُرُوا اللَّهَ كَثِيرًا لَّعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ﴾ [الجمعة: ٩-١٠]

ترجمه: ای مومنانو كله چي دجمعي په ورځ د (جمعي) لمانځه لپاره اذان وشي، نو دالله وذكر (لمانځه) ته ورودانګي*، او پلورل* (او پيرودل)* پريږدی، دا ستاسو لپاره ډيره غوره ده كه تاسو پوهيدلاست، او چي كله لمونځ اداء شي، نو په ځمكه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـي خـواره* شـی، او دالله فضـل وغـوارې، او الله پـه ډيـرو يـادوولو سره يـاد کـړی، ژر دی چـي کامـيابه بـه شي.

او دجمعـي لمونـځ پـر هـر مسـلمان نـر او ښځـي باندي فـرض دی، کلـه چي بالغ* ازاد او مقيم* وي، او پيغمـبر ﷺ هميشـه هغـه اداء کـړی دی، او دهغـه چـا لـپاره يـي ډيـره سـخته سزا ټاکلي ده چـي هغـه نـه اداء کـوي، پيغمـبر ﷺ فرمايـي: «لَيَنْتَهِيَنَّ أَقْوَامٌ عَنْ وَدْعِهِمُ الْجُمُعَـــاتِ أَو لَيَخْـــتِمَنَّ اللهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ ثُمَّ لَيَكُونَنَّ مِنَ الْغَافِلِينَ».

تـرجمه: دجمعـي لمونځونو پريښودلو نه دي خلګ پـه کلکـه ډډه وکـړي، او (کـه داسـي ونکړي نو) الله ﷻ بـه ددوی پـه زړونـو باندي (دغفلت) مُهر* (ټاپه) لګوي، نـو بـيا بـه دغافلانو (ګمراهانو) لـه جملي نـه وي. (دا حديث مسلم روايت کړی دی).

(c) ketabton.com: The Digital Library

او فرمايي: «مَــنْ تَرَكَ ثَلاثَ جُمَعٍ تَهَاوُناً طَبَعَ اللهُ عَلَى قَلْبِهِ».

ترجمه: څوك چي دري جمعي (لمونځ) دسستۍ او تنبلۍ په وجه پرېږدي، الله ﷻ به دهغه په زړه باندي (دغفلت) مُهر (ټاپه) ولګوي.

دجُمعي لمونځ دوه رکعته دی، چي يو مسلمان به يي په اِمام پسي دمسلمانانو سره يوځاى په جَمعه كي اداء كوي.

دجُمعي لمونځ بيله جَمعي څخه نه صحيح كيږي، نو مسلمانان به سره يو ځاى راغونډيږي، او اِمام به دوی ته خطبه وايي او نصيحت او لارښودنه به ورته كوي، او دخطبي په وخت كي خبري كول ناروا دي، ان تردې كه خپل ملګري ته ووايي چي: مَه، يا چوپ شه، نو دا هم بيځايه (او ممنوع) كار دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دمسافر لمونځ

الله ﷻ فرمايي: ﴿يُرِيدُ اللّهُ بِكُمُ الْيُسْرَ وَلاَ يُرِيدُ بِكُمُ الْعُسْرَ﴾ [البقرة: ١٨٥]

ترجمه: الله ﷻ ستاسو لپاره اسانتيا غواړي، او تاسو ته تكليف نه غواړي.

همدا راز اسلام داسانتيا او سهولت دين دى، او الله ﷻ هر څوك دخپل وس سره سم* مُكلف كوي، او دداسي كار امر ورته نكوي چي په هغه نشي توانيدلاى*، او له دې امله چي په سفر كي هم دمشقت او تكليف اټكل دى، نو الله ﷻ په هغه كي دوه شيان داسانتيا لپاره روا كړيدي:

لومړى: دلمانځه لنډول (قصر كول):

پداسي ډول سره چي څلور ركعتيز لمونځ به دوه ركعته كوي، نو كه چيري ته مسافر وې نو دغرمي، مازديګر او ماسخوتن لمونځ دوه ركعته وكړه، او

(c) ketabton.com: The Digital Library

دماښام او سهار لمونځ په خپل حالت پاتې کیږي یعني په هغې کې قصر نشته.

دلمانځه لنډول دمسلمانانو لپاره دالله ﷻ له طرف نه یوه اسانتیا او رخصت دی، او الله ﷻ داسانه حکمونو (رخصتونو) په ځای کول هماغسې خوښوي لکه څنګه چې دګران حکمونو (عزیمتونو) په ځای کول خوښوي.

دسفر په حکم کې: دموټر*، الوتکې، کښتۍ*، ریل ګاډی، څاروېو*، او یا پښو سره سفر کول برابر دي، دې ټولو ته سفر ویلې کیږي، او لمونځ پکښې کې لنډ کیږي، تر څو چې سفر دګناه په مقصد نه وي (چې په هغه کې دلمانځه لنډول روا ندي).

دوهم: ددوو لمونځونو یوځای کول:

مسافر ته روا دي چې دوه لمونځونه یو ځای په یوه وخت کې وکړي، نو دغرمې او مازدیګر لمونځونه به یوځای کوي، او همدا رنګه دماښام او ماسخوتن

(c) ketabton.com: The Digital Library

لمونځونه به یوځای کوي، او ددوارو لمونځونو وخت به یو کوي، خو دواړه لمونځونه به یوله بل څخه بیل* اداء کیږي، لومړی به د غرمې لمونځ کوي بیا به وریسې سمدستي* دمازدیګر لمونځ کوي، یا اول دماښام لمونځ او وریسې به سمدستي دماسخوتن لمونځ کوي.

او ددوو لمونځونو یوځای والی یوازي* او یوازي دغرمې او مازدیګر، او دماښام او ماسخوتن په مینځ کې وي، مثلاً دسهار او غرمې، یا دمازدیګر او ماښام لمونځونه یوځای کیدلای نشي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(دلمانځه نه وروسته) مسنونه اذکار (او دعاګانې)

دلمونځ کونکي لپاره سنت دي چي دلمانځه نه وروسته دري ځلي «أستغفر الله» ووايي، او بيا به دا (دعا) وايي: «اللّهُمَّ أنتَ السَّلامُ، ومنْكَ السّلامُ، تَبارَكْتَ يا ذَاالجَلالِ وَالإِكْرَام، لا إِلَهَ إلا اللهُ وَحْدَهُ لا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَديرٌ، اللّهُمَّ لاَ مَانِعَ لِمَا أَعْطَيْتَ، وَلاَ مُعْطِيَ لِمَا مَنَعْتَ، وَلاَ يَنْفَعُ ذَا الْجَدِّ مِنْكَ الْجَدُّ»(١)، او دري ديرش ځلي به «سُبْحَانَ اللهِ»، «الْحَمْدُ للهِ»، «اللهُ أَكْبَر» وايي، او سل ځلو پوره کولو لپاره به «لا إِلَـهَ إلا اللهُ وَحْدَهُ لا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ،

---

(١) ترجمه: د ثنا، ستاينې او لويي ښبنتن دي، دا وينا ډيره حق ده چه بنده يې کوي (او مونږ ټول ستا بندګان يو) چه اي زما الله څوك منع کوونکي نشته د هغه څه چه ته يې ورکوې، او نه ورکوونکي شته د هغه څه چه ته يې نه ورکوې، او ستا په وړاندې مالدار ته د هغه مال ګټه نه رسوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ»[1] وايي.

او (بيا به) آيت الكرسي، «قل هو الله أحد..»، «قل أعوذ برب الفلق..»، او «قل أعوذ برب الناس..» وايي.

او ددغه دريو سورتونو دري ځل ويل دسهار او ماښام دلمانځه څخه وروسته مستحب دي، لکه څرنګه چي دماښام دلمانځه وروسته مستحب دادی چي دمخکيني اذکارو وروسته دا دعا هم لس ځل ووايي: «لا إِلَهَ إلا اللهُ وَحْدَهُ لا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ، يُحْيِي وَيُمِيتُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ»[2].

او دا اذکار ويل ټول سنت دي او فرض ندي.

---

(١) ترجمه: بيله الله نه بل د عبادت وړ معبود نشته، هغه يو دی، شريك نلري، هغه لره (دکائناتو) ټولواکي او پوره غوره ستاينه ده، او هغه پر هر څه قادر دی.

(٢) ترجمه: بيله الله نه بل د عبادت وړ معبود نشته، هغه يو دی، شريك نلري، هغه لره (دکائناتو) ټولواکي او پوره غوره ستاينه ده، ، ژوند ورکوي، او مرګ راولي، او هغه پر هر څه قادر دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دفرضو سره سنت لمونځونه (سنت راتبه)

دهر مسلمان نارينه او ښځي* لپاره سنت دي -که چيري هغه مسافر نه وي- دفرضو څخه پرته ددوولس رکعته لمونځ اهتمام وکړي، او هغه دادي:

څلور رکعته دغرمي دلمانځه څخه مخکي، او دوه رکعته وروسته، او دوه رکعته دماښام دلمانځه څخه وروسته، او دوه رکعته دماسخوتن دلمانځه څخه وروسته، او دوه رکعته دسهار دلمانځه څخه مخکي.

له أُمّ المومنين أُمّ حبيبه رَمْلَه بنت أبي سفيان ﷺ نه روايت دی وايي: دپيغمبر ﷺ نه مي واوريدل چي فرمايي: «مَا منْ عَبْد مُسْلم يُصَلّي لله في كُلِّ يَوْمٍ ثنْتَيْ عَشْـرَةَ رَكْعَـةً تَطَوُّعاً غَيْرَ الْفَرِيضَةِ إلاّ بَنَى اللهُ لَهُ بَيْتاً في الْجَنَّة، أَوْ إلاّ بُنِيَ لَهُ بَيْتٌ في الْجَنَّة».

ترجمه: هيڅ يو مسلمان بنده به نه وي چي په ورځ کي دفرضو څخه پرته دوولس رکعته بيله فرضو څخه

(c) ketabton.com: The Digital Library

نفل لمونځ وکړي، مګر دا چي الله ﷻ به هغه لره په جنت کي يو کور جوړ کړي، او يا به هغه لره په جنت کي يو کور جوړ شي. (دا حديث مسلم روايت کړی دی).

اما په سفر کي به پيغمبر ﷺ دغرمي، مابنام، او ماسخوتن سنت نکول، خو دسهار سنت، او وتر به يي نه پريښودل، او دپيغمبر ﷺ (طريقه) زموږ لپاره داقتداء او پيروۍ غوره نمونه ده، الله ﷻ فرمايي: ﴿لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ﴾ [الأحزاب: ٢١]

ترجمه: بيشکه چي دپيغمبر ﷺ (په طريقه او سنتو کي) ستاسو لپاره غوره اقتداء او پيروي ده.

او پيغمبر ﷺ فرمايي: «صَلُّوا كَمَا رَأَيْتُمُونِي أُصَلِّي».

ترجمه: په کوم ډول چي ما ګوری لمونځ کوم، په هماغه ډول لمونځ وکړی.

والله وَلِيّ التوفيق، وصلى الله على محمد وآله وصحبه وسلم،،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلهجي داختلاف په صورت کي يوه معنی لرونکي کلمات چي په کتاب کي راغلي دي

کلمه	معنی
اړخونه	طرفونه، جهتونه
ارزښت	اهمیت
اندامونه	اعضاء
اهمیت	ارزښت
بالغ	مړانه وهلی، بلوغ سن ته رسیدلی
بجلکه	ښنګری، دپښي ګیټی
بدن	جسم، وجود
بر کي لرل	شاملیدل
بیل	جلا، جدا
پښي	سپي
پلورل	خرڅول
پوښتنه	تپوس، سوال
پیرودل	رانیول، اخیستل
تدبیر	تنظیم، پالنه
تدبیر	اداره، پالنه، کنترول

(c) ketabton.com: The Digital Library

کلمه	معنی
تشي بولي	وړې بولي، میتیازي، بولي
توانیدل	قدرت لرل
توپیر	فرق
تهدید	ویروَل، ګواښ ورکول
جماعت لمونځ	په جَمه لمونځ
جنابت	غُسل اوبنتل
ځلي	واري
ځنګون	زنګون، تکې، تږتکې
څرګنده	معلومه
څرګنده	ښکاره، ظاهره
څرنګوالی	کیفیت
څنګل	لیچه، مټ
خلګ	خلق
خلیفګان	هغه کسان چي له تیر شوو کسانو نه نمایندګي کوي
خواره	تیت، خپاره
خِیره	ناپاکي، چټلي

(c) ketabton.com: The Digital Library

کلمه	معنی
دَرَول	نيغ نيول، ولاړول
دوږخ	جهنم، دوزخ
دوهم	دويم
ډکي بولي	غُل، غټي بولي، دانسان ګندګي او فاضله مواد
رابولي	دعوت کوي، غواړي
راز ونياز	دزړه خبري، دسر خبري، دزړه خواله
رول	تاثير
ژغورل	نجات ورکول، ساتل
ساری	مثل، مانند، همتا، شبيه
سپيدې	دسهار رڼايي، دسبا کيدلو علامه
سمدستي	ژر، زر، فوراً
سهار	سَحَر، سهَر
شان	مثل
شان او شوکت	عزت او جلال
شاهدي	ګواهي
شفق	دمابنام په وخت کي داسمان (اُفُق) سرخي

(c) ketabton.com: The Digital Library

کلمه	معنی
ښې	راسته
عناد	دښمني
غوره	بهتر، ښه
غونډول	ټولول، جمع کول
کښيناستل	کيناستل
لاسنيونه	يو بل سره کومك کول
لامبل	غسل کول
لغړيدل	لغښتل، ډډه په ډډه اوړيدل، رغښتل
له مينځه وړي	باطله وي، ورکوي
لينګی	ساق، دبجلکي او ځنګون تر مينځ حصه
مازديګر	نمازديګر
مټ	داوړې نه تر څنګل پوري حصه
محکم	ټينګ، کلك
مريان	غلامان
معبود	خدای، هغه څوك يا څيز چي خلګ يي عبادت کوي
مقيم	هغه څوك چي مسافر نه وي، په خپل وطن کي

(c) ketabton.com: The Digital Library

معنی	کلمه
شا	ملا
ټاپه	مُهر
ګاډی	موټر
پیدا کول	موندل
پریولي، پریمینځي	مینځي
ورځغستل، منډه وهل	وردانګل
دلاس تلی	وُرغوی
پتون، بنانګه	ورون
قدرت، توان	وسعه
وبلل	وګڼل
وریښتان	ویښتان
یو چند	یو برابر

(c) ketabton.com: The Digital Library

دموضوعاتو فهرست

سريزه ۳
لومړنی خبري ۵
لومړی رکن: ددې کلمې ويل (لا إله إلا الله محمد رسول الله): ۶
دوهم او دريم رکن: لمونځ کول، او زکات ورکول:............ ۱۴
ځلورم رکن: د رمضان دمياشتي روژه:........................ ۱۶
پنځم رکـن: حـج کـول دهغـه چـا لـپاره چـي د تلـو راتلـو
طاقت* او قدرت يي ولري: ۱۷
دلمانځه اهميت* ۱۸
طهارت يا دلمانځه لپاره پاکوالی ۲۶
تيمم وهل.. ۲۸
فرض لمونځونه ۳۰
دلمانځه اداء کولو طريقه...................................... ۳۲
د جماعت* لمونځ... ۴۳
دجُمعې لمونځ.. ۴۵
دمسافر لمونځ.. ۴۹
لومړی: دلمانځه لنډول (قصر کول):........................... ۴۹
دوهم: ددوو لمونځونو يوځای کول: ۵۰

(c) ketabton.com: The Digital Library

(دلمانځه نه وروسته) مسنونه اذکار (او دعاګاني)............ ۵۲
دفرضو سره سنت لمونځونه (سنت راتبه)...................... ۵۵
دمؤلف لنډه پیژندنه.................................... ۵۷
دلهجې داختلاف په صورت کې یوه معنی لرونکې
کلمات.. ۵۸
چې په کتاب کې راغلي دي.............................. ۵۸
دموضوعاتو فهرست.................................... ۶۳

(c) ketabton.com: The Digital Library

تعليم الصلاة

تأليف

د. عبدالله بن أحمد الزيد

ترجمة

عبد النافع زلال

باللغة «البشتو»

(c) ketabton.com: The Digital Library

إدارة أوقاف
صالح عبدالعزيز الراجحي

تعليم الصلاة

تأليف

د. عبدالله بن أحمد الزيد

ترجمة

عبدالتافع زلال

باللغة «البشتو»

مطبعة دار طيبة ـ الرياض ـ ت: ٤٢٨٣٨٤٠

GIFT NOT FOR SALE

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library